

Monopolul Statelor Unite asupra monedei nu e unul constitutional, ci unul stabilit printr-o lege a Congresului in 1964. Pana atunci mai multi americani au tiparit monede concurente, fara de care SUA ar fi trecut prin crize severe. De aceea, [cazul lui von NotHaus](#) este extrem de important. Procurorii americani nu vor doar condamnarea acestuia pentru contrafacere, ci vor sa impuna opiniei punctul de vedere ca SUA are monopolul exclusiv al baterii de moneda. Judecatorul le-a respins acest capat de acuzare, prin care se incerca demonstrarea neconstitutionalitatii business-ului lui von NotHaus. Probabil ca din pacate, judecatorul a luat in calcul si o eventuala simpatie a juratilor la adresa lui von NotHaus. Doar si acestia percep deteriorarea puterii de cumparare prin inflatia promovata de monopolul statului asupra banilor.

De altfel, procurorii americani dau dovada de o crasa lipsa de educatie istorica. Tiparirea de monede (ca mijloc de schimb, insa nu ca obiecte cu valoare artistica, bijuterii etc) este, adevarat, ilegala, insa, nu potrivit constitutiei, ci a unei legi a Congresului din 1864. Pana atunci, pe teritoriul SUA au circulat variate monede private, in absenta carora SUA nu s-ar fi putut dezvolta. Chiar daca SUA nu au avut niciodata o piata libera a banilor, au fost momente in care producatorii privati au jucat un rol extrem de important in dezvoltarea economiei americane. In timpul razboiului de independenta, a celui civil, dar si in procesul de cucerire a Vestului, monedele private au jucat un rol primordial, fara de care nu se stie cum ar fi aratat astazi SUA. Intre 1933 si 1975, americanilor le-a fost inasa interzisa detinerea de aur. In plus, incepand cu 1933, contractele cu mijloc de plata aurul au fost interzise. Iar incepand cu 1864, baterea privata de moneda a fost interzisa.

{comments on}

Interesant este inasa, ca, in majoritatea cazurilor istorice, tiparirea de moneda privata a avut drept cauza o penurie de numerar. Cu timpul inasa, in special in Razboiul de Secesiune, acestea au fost folosite drept principala metoda de economisire sau principalul mijloc de plata cuprins in contractele semnate voluntar de partenerii privati. Von NotHaus a creat propria moneda din motive contrare, excesul de bani si nu penuria fiind argumentul pe care isi bazeaza el afacerea. Probabil ca asta explica si reactia dura a autoritatilor americane.

Rolul jucat de monedele private in Revolutia Industriala

Putin cunoscut este faptul ca fara producatorii privati de moneda Revolutia Industriala si prin urmare, actuala civilizatie occidentala, nu ar fi existat. La inceputul secolului al XVII-lea aproximativ un sfert din populatia insulelor britanice era dependenta de salarii. La mijlocul secolului al XVIII-lea trei patrimi din cetatenii Perfidului Albion erau salariati. In plus, acest fenomen a fost dublat de altul: o crestere accelerata a populatiei. Cresterea populatiei si a procentului din aceasta dependent de munca salariala, precum si incapacitatea Monetariei britanice de a face fata unei cereri in ascensiune de numerar (pentru a fi platite salariile). Si atunci au intervenit producatorii privati de moneda (de cupru, de valori mici – necesare platii salariilor platite zilnic sau saptamanal dupa caz), in special cei din Birmingham. Fara acestia, nici cele mai profitabile companii din perioada Revolutiei Industriale nu si-ar fi putut plati angajatii, in lipsa unui mijloc de schimb adecvat.

Valoreaza-ma la ce nivel poftesti!

Unul dintre primii tiparitori de moneda privata din SUA a fost John Higley, un fierar din Granby, Connecticut, care a batut monede de cupru intre 1737 si 1739. Higley a lasat piata sa stabileasca valoarea acestora, pe ele imprimand si mesajul "Sunt din cupru de buna calitate/Valoreaza-ma la ce nivel poftesti". Nimeni nu era obligat sa accepte monedele batute de Higley, spre deosebire de banii tipariti de guvernul federal, care detineau si detin inca mesajul "Acesta este un mijloc legal de plata pentru toate datoriile, publice si private".

Potrivit expertului numismatic Edgar H. Adams, monedele erau confectionate dintr-un metal atat

de pur incat erau cautate de fierarii americani mult timp chiar si pentru aliajul lor. Din punct de vedere monetar, “datele istorice arata ca au fost folosite ca mijloc de plata general acceptat de populatie pana in 1792, data infiintarii Monetariei Statelor Unite ale Americii”

Monede topite de inflatie

In 1783, I. Chalmers din Annapolis, Maryland, a batut monede de argint de un shilling, sase penny si trei penny, cu o circulatie aproape universala in acea perioada.

Insa metalul favorit al tiparitorilor privati de monede era aurul. Potrivit lui Joseph Coffin (The Complete Book of Coin Collecting), “in perioada 1830-1861 mai multe monede private au fost batute in SUA. Prima dintre acestea a fost emisa in 1830 by Templeton Reid, chimist la minele de aur din Lumpkin County, Georgia, paradoxal in acelasi tinut in care era situata si Monetaria federala Dahlonega. Monedele Templeton Reid au fost emise in trei denominari: 2,5 dolari, 5 dolari si 10 dolari. Aurul era de cea mai buna calitate si in cele din urma monedele au fost topite pentru ca valorau mai mult ca aur in sine decat ca monede (fiind legate ca valoare nominala de dolar)”. Motivul: un efect direct al Legii lui Gresham (moneda rea o scoate de pe piata pe cea buna) – autoritatile americane au micsorat treptat cantitatea de aur din monedele sale pana cand monedele fabricate de Templeton Reid valorau mai mult ca valoare de piata a aurului decat ca mijloc de schimb legat de un dolar depreciat.

Bechtler, preferata monedelor oficiale

Un alt producator privat de monede private de aur care au facut fata cu brio competitiei Monetariei federale a fost Christopher Bechtler din Rutherfordton, North Carolina. Bechtler, fiu si nepotul sau au emigrat in SUA in 1830 din Marele Ducat Baden. Intre 1831 si 1847, acestia au batut monede de aur in trei denominari: un dolar, 2,5 dolari si cinci dolari, in pofida competitiei Monetariei federale infiintata in 1837 la Charlotte. Desi nu erau, ca si celelate monede private, mijloace de plata recunoscute legal, potrivit expertului numismatic Clarence Griffin, "monedele Bechtler erau larg acceptate si circulau ca mijloc de schimb in Carolina de Nord, Carolina de Sud, Tennessee, Kentucky si in mare parte din Virginia". Unul dintre cei mai batrani locuitori din zona i-a marturisit lui Griffin ca pana a implinit 16 ani nu a vazut o alta moneda in afara celor Bechtler. De altfel, aceste monede au circulat inca multa vreme dupa incetarea activitatii Monetariei familiei Bechtler in 1847. La izbucnirea Razboiului Civil (sau de Seccesiune), confederatii au inceput sa-si tipareasca noua moneda inflatioista, inasa au ignorat numerarul. Astfel, sudistii isi tineau economiile in monede Bechtler, iar majoritatea contractelor semnate in anii '60 contineau ca mijloc de plata aceasta moneda si nu pe cea a Confederatiei sau cea a guvernului federal. Moneda Bechtler a fost de altfel si moneda adoptata de "cuceritorii Vestului", in tipul procesului imigrationist catre coasta de Vest din perioada 1850-1870, circuland mult mai frecvent decat cea legala a guvernului federal. In cei 16 ani de existenta, Monetaria Bechtler a batut monede in valoare de peste 3 milioane de dolari.

Goana dupa aur

Goana dupa aur a avut efecte adverse asupra producatorilor privati de monede, in special in Vest. Dupa descoperirea zacamintelor de aur din California, numai putin de 15 monetarii prvate au aparut in noul Paradis american intre 1849 si 1855. Majoritatea au dat faliment ca urmare a lacomiei proprietarilor, care le bateau la o valoare nominala superioara continutului de aur. Cu toate acestea, monedele emise de Moffat & Co., Kellogg & Co., si Wass, Molitor & Co., au castigat increderea populatiei si au fost larg acceptate ca mijloace de plata.

Editia din 8 februarie a publicatiei San Francisco Herald explica succesul acestora: "Inconveniente extrem de serioase la care au fost supusi cetatenii Californiei prin refuzul

infiintarii unei Monetarii federale in noul stat, a creat o penurie de numerar. Binecunoscuta si respectata firma Wass, Molitor & Co. a venit in intampinarea dorintelor populatiei si bate in prezent monede in valoare de cinci dolari pentru a firmiza mijloacele de plata necesare desfasurarii activitatii comerciale”.

Ultimii mohicani

Una dintre ultimele Monetarii private din SUA a fost Clark, Gruber & Co. Intre 1860 si 1862, Clark, Gruber & Co. a batut propriile monede in monetaria sa din orasul Denver. Si aici, nevoia de numerar a fost satisfacuta de acesti producatori privati inainte ca guvernul federal sa se gandeasca sa actioneze. Monedele Clark, Gruber erau de o calitate ireprosabila, depasind calitatea aurului din monedele federale. In mai putin de doi ani, compania a batut monede in valoare de mai mult de trei milioane de dolari. Cum, in acest ritm al productiei, Monetaria Clark, Gruber & Co risca sa o depaseasca pe cea Federala, pentru a scapa de concurenta Guvernul federal a cumparat-o in 1863.

In 1864, productia privata de moneda a fost interzisa printr-o lege adoptata de Congresul american. In prezent, interzicerea productiei private de moneda, legalitatea precara a contractelor semnate cu mijloc de plata aurul si legile privind stabilirea mijloacelor legale de plata, asigura monopolul legal al guvernului federal asupra banilor si interzice vanzatorilor si cumparatorilor sa adopte voluntar un alt mijloc de plata in afara celui federal.